

ICOMOSin SUOMEN OSASTO r.y.
ICOMOS Finska nationalkommittén r.f.
The ICOMOS Finnish National Committee

Vuosikokouksen käsiteltäväksi

YHDISTYKSEN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2024

1. JÄSENISTÖ

Vuoden 2023 lopussa ICOMOS:in Suomen osasto ry:ssä (jäljempänä osasto) oli 149 henkilöjäsentä, neljä yhteisöjäsentä ja yksi opiskelijajäsen.

2. HALLITUS

Osaston puheenjohtajana toimi arkkitehti Marianne Lehtimäki ja varapuheenjohtajana TKT Harri Hautajärvi. Hallituksen muut jäsenet olivat TKT Laura Berger, arkkitehti, restaurointimestari Marko Huttunen, FT Petteri Kummala, arkkitehti Anu Laurila, arkkitehti Hannu Salmi, arkkitehti Mona Schalin ja arkkitehti Hannes Teräsvuori. Sihteerinä toimi taidehistorian ja arkkitehtuurin opiskelija Noelia Bejarano. Sihteeri hoiti lisäksi jäsensihteerin ja taloudenhoitajan tehtävät.

3. SÄÄNTÖMÄÄRÄISET KOKOUKSET

Osasto piti sääntömääräisen vuosikokouksensa 20.3. 2024 Helsingin observatoriossa. Vuosikokouksen puheenjohtajana toimi TKT Petri Neuvonen. Vuosikokouksessa hyväksyttiin vuosikokouksen sääntömääräiset asiat ja myönnettiin vastuuvapaudet toimihenkilöille ja hallitukselle sekä hyväksyttiin osaston sääntöjenmuutokset ensimmäisen kerran.

Hallitus kokoontui 13 kertaa, joista neljä oli sähköpostikokouksia. Hallituksen kokoukset pidettiin hybridikokouksina.

4. TALOUS

Henkilöjäsenen vuosimaksu oli 55 €, opiskelijajäsenen 27,50 €, kannattajajäsenen 110 € ja yhteisöjäsenen 250 €. Opiskelijajäsenillä on 50 %:n alennus jäsenmaksusta. Tuotot jäsenmaksuista olivat yhteensä 9 477,50 €, joista osasto suoritti kansainväliselle ICOMOSille jäsenmaksuja yhteensä 8 869 €. Valtion yleistä toiminta-avustusta saatiin 15 000 €. Julkaisujen myyntitulot olivat 440,98 €.

Osaston kirjanpidon hoitaa tilitoimisto Estante Oy. Toiminnantarkastajana toimi TKT Seija Linnanmäki. Varatoiminnantarkastaja on arkkitehti Jonas Malmberg.

5. KOTIMAINEN JA KANSAINVÄLINEN TOIMINTA SEKÄ KV. TIETEELLISET KOMITEAT

Kulttuuriperintöhälytys Valtioneuvoston linnan korttelista (*Heritage alert*)

Taustaa: Kansainvälisen ICOMOSin ja osaston yhdessä laatima **Kulttuuriperintöhälytys** Valtioneuvoston linnan piharakennuksen (entinen painotalo) purku- ja uudisrakennussuunnitelmasta julkaistiin kansainvälisen ICOMOSin ja osaston sivuilla tammikuussa 2023 sekä lähetettiin asianomaisille toimijoille (valtioneuvoston kanslia, Senaatti-kiinteistöt, Museovirasto ja Helsingin kaupunki). Osasto teki painotalosta rakennusperintölain mukaisen suojeluesityksen Uudenmaan ELYyn marraskuussa 2023 (UUEDELY/16050/2023). Esitykseen tulivat mukaan myös Helsinki-Seura ry, Kruununhaan asukasyhdistys ry, Suomen kulttuuriperinnön tuki ry sekä Rakennustaiteen Seura ry.

Senaatti-kiinteistöt, valtioneuvoston kanslia, Museovirasto ja Helsingin kaupunki antoivat joulukuussa lausuntonsa suojeluesityksestä Uudenmaan ELYlle. Osasto jätti näistä lausunnoista vastineensa ELYlle tammikuussa 2024, joka teki hylkäävän rakennussuojelupäätöksen jo helmikuussa.

Osasto teki valituksen ELYn päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen maaliskuussa. Allekirjoittajina olivat myös suojeluesityksessä mukana olleet seurakunnat. Kesäkuussa osasto jätti em. seurojen kanssa Helsingin hallinto-oikeudelle sen pyytämän vastaselityksen koskien Uudenmaan ELY-keskuksen antamaa lausuntoa valituksesta. – Helsingin hallinto-oikeuden kielteinen päätös valituksesta tuli helmikuussa 2025. Osasto valmisteleekin valituslupaan hakemista Korkeimmalta hallinto-oikeudelta. –

Osasto jätti toukokuussa 2023 kriittisen kannanoton Valtioneuvoston linnan **asemakaavaehdotuksesta** Helsingin kaupungille. Keväällä 2024 Helsingin kaupunginvaltuusto palautti asemakaavan uudelleen valmisteltavaksi siten että historialliset arvot huomioitaisiin paremmin joko ensisijaisesti säästämällä purettavaksi esitetty entinen painotalo tai toissijaisesti niin, että uudisrakennus sovitetaan paremmin vanhaan kokonaisuuteen. Tämän pohjalta valtioneuvoston kanslia teetti vaihtoehtoisia suunnitelmia. Marraskuun lopulla kanslia tiedotti sivuillaan, että painotalo voidaan säästää ja että korjaava vaihtoehto on kustannustehokkaampi kuin uudisrakennus. Ratkaisuna esitettiin painotalon nostamista 1,5 m vaihtoehtona uudisrakennukselle. Parin viikon päästä ”vaihtoehtojen huolellisessa tarkastelussa” päädyttiin toiseen tulokseen; painotalo puretaan ja tilalle rakennetaan edellisestä vaiheesta 40 %:ia pienentynyt, julkisivuiltaan uusvanha painotalo, joka nyt on otettu asemakaavan pohjaksi (Asemakaavaselostuksen vaihtoehtoesittelyt, päiväys 9.12.2024).

Hankkeen eri vaiheissa osasto on ollut yhteydessä ICOMOS sihteeristöön ja tiedotusvälineisiin sekä pyrkinyt vaikuttamaan asemakaavaesityksen osalta poliittisiin päättäjiin. – Kaavaesityksen käsittely jatkuu kevään 2025 aikana. –

Muut lausunnot ja viranomaisyhteistyö

Kasarmitori on Senaatintorin ohella Helsingin arvokkain empireaukio ja valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Kasarmitorin asemakaavamuuotoshanke toteuttaa kiinteistösijoittajan intressit sallien uuden liike- ja toimistotalon rakentamisen torin reunassa nykyisin olevan, vuonna 1960 alun perin tilapäiseksi näyttelyhalliksi rakennetun liikerakennuksen paikalle. Uusi liike- ja

toimistorakennus olisi kaksi kertaa nykyistä korkeampi ja lähes yhtä korkea kuin Kaartin Kasarmin päärakennus ja se muuttaisi merkittävästi torin mittasuhteita ja näkymiä. Osasto laati asemakaavaehdotuksen kuulemisvaiheessa ehdotuksesta lausunnon 16.2.2024 ja suunnitelmien päivityttyä kuulemisajan jälkeen 5.10.2024 vielä kannanoton, joka lähetettiin tiedoksi kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston jäsenille. ICOMOS Suomi vaati kannanotossaan kaavahankkeen hylkäämistä edellyttäen, että mahdollinen uudisrakennus ei olisi nykyistä liikerakennusta korkeampi.

Lisäksi laadittiin Kasarmitorin asemakaavamuutosta vastustava adressi ja kerättiin siihen 50 kulttuuriympäristöalan asiantuntijan allekirjoitukset. Adressissa vaadittiin kaavasuunnitelman hylkäämistä toden, että ”hanke on räikeässä ristiriidassa siihen, että kyseessä on yksi Helsingin vanhimmista kaupunkitiloista ja valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö”. – Helsingin Sanomat julkaisi 24.2.2025 aiheesta uutisen ja kaikkien allekirjoittajien nimet. –

Hallituksen jäsen Hannu Salmi kirjoitti Kasarmitorin lisärakentamista vastustavan kirjoituksen, joka julkaistiin Helsingin Sanomien mielipidepalstalla 6.9.2024. Lisäksi hän oli mukana organisoimassa Aalto-yliopiston opiskelijoille järjestettyä suunnittelukilpailua, jossa opiskelijat saivat visioida Kasarmitorin mahdollisia tulevaisuuksia, yhtenä tarkoituksena synnyttää keskustelua torin suunnitelmien vaihtoehdoista. Kilpailu järjestettiin joulukuussa 2024. Helsingin Sanomat uutisoi kilpailusta ja sen tuloksista 10.1.2025.

Maaliskuussa 2024 osasto valmisteli laajalla asiantuntijayhteistyöllä lausunnon hallituksen esityksestä **rakentamislain muuttamisesta**, ns. ”korjaussarjasta”, erityisesti liittyen purkamisen sujuvoittamiseen ja yhdistysten vaikuttamismahdollisuuksien kaventamiseen. Valmisteluissa keskusteltiin mm. SAFAn lausuntoa valmistelevien asiantuntijoiden kanssa.

Osaston kannanotto rakentamislain ”korjaussarjasta” jätettiin ympäristövaliokunnan puheenjohtajalle Jenni Pitkolle, jonka luona eduskunnassa osaston edustajat (Marianne Lehtimäki, Anu Laurila ja Harri Hautajärvi) kävivät keskustelemassa lokakuussa. Marraskuussa rakennuslain ”korjaussarjan” kannanotto lähetettiin ympäristövaliokunnan uudelle puheenjohtajalle Krista Mikkoselle.

Marianne Lehtimäki ja Maire Mattinen edustivat osastoa Teams tapaamisessa, jossa keskusteltiin valmistelussa olevan **alueidenkäyttölain** maailmanperintösäännöksestä ao. ympäristöministeriön virkahenkilöiden kanssa huhtikuussa 2024.

Osasto päätti vastustaa polkupyöräsillan rakentamista Helsingin Meilahdessa sijaitsevan Humallahden yli. Helsingin kaupungille lähetettiin 25.8.2024 kaavahanketta vastustava lausunto, joka julkaistiin osaston verkkosivuilla. Lausunnossaan ICOMOS Suomi toteaa, että ehdotetun siltayhteyden toteuttaminen muuttaisi peruuttamattomasti valtakunnallisesti arvokkaaksi määritellyn kulttuuriympäristön. Siltasuunnitelma on voimakkaassa ristiriidassa alueen kulttuuri- ja luontoarvojen kanssa. Polkupyöräväylä kulkisi suurena, korkeana ja maisemaa hallitsevana siltarakennelmana merenlahden yli Humalpuiston rantakallioiden edessä. Polkupyöräsilta heikentäisi kaupunkilaisten virkistysmahdollisuuksia, koska Humalpuisto rantakallioineen on kaupunkilaisille tärkeä virkistys- ja ulkoilualue, jossa käydään kävelemässä, oleilemassa ja uimassa. Lausunnossa ehdotettiin suunnitelman palauttamista uudelleen valmisteltavaksi siten, että sillan rakentamisen sijaan pyöräväylä linjattaisiin Paciuksenkadun varteen nykyisiä pyöräteitä loiventamalla. Hallituksen

jäsenet Harri Hautajärvi ja Mona Schalin kirjoittivat pyöräsiltaa vastustavan kirjoituksen, joka julkaistiin Helsingin Sanomien mielipidepalstalla 29.8.2024. Kirjoitus synnytti keskustelua lehden julkaisemina lukijakirjoitusina, ja kirjoituksen pohjalta syntyi vilkasta keskustelua myös sosiaalisessa mediassa. Lisäksi ICOMOS Suomi osallistui yli 3000 nimeä keränneen, pyöräsillan rakentamista vastustaneen kansalaisadressin laatimiseen neljän muun yhdistyksen kanssa.

Osasto jätti lausunnon OKM:ssä valmistellusta **luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi** lokakuussa.

Osastolle lähetettiin joulukuussa **lainvalmistelun sidosryhmille suunnattu kysely**, jonka avulla arvioidaan ja seurataan lainvalmisteluprosessien laatua. Kysely oli valmisteltu oikuesministeriön osana ”Tiedolla johtaminen ja tutkimustoiminta”- selvitystyötä. Osasto vastasi kyselyyn tammikuussa 2025 todeten mm. että lausuntopalvelun materiaalin perusteella hallitusohjelman toteuttaminen näyttää riittävän yhä useammin perusteeksi ja korvaavan asiantuntijoiden laatimat selvitykset ja vaikutusten arvioimisen.

Osasto haki **Suomen Tiedekustantajien liiton jäsenyyttä** marraskuussa, joka myönnettiin. Jäsenyys mahdollistaa liiton toiminta-avustuksen hakemisen (3200 €). Jäsenmaksu on 60 €/vuosi.

Tutustumiskäynnit

Osaston maaliskuun vuosikokous järjestettiin **Helsingin observatoriossa**, jonka arkkitehtitoimisto Livadyn suunnittelemiin Observatorion korjaustöihin ja tilojen nykyiseen käyttöön tutustuttiin Arkkitehtitoimisto Livadyn Lauri Saarisen sekä Observatorion päällikön Päivi Harjunpään johdolla. Osanottajia vuosikokouksessa oli 31, tutustumiskierroksella hieman enemmän.

Elokuussa osasto järjesti tutustumiskäynnin **Aleksanterin teatteriin sekä entiseen Teknillisen korkeakoulun päärakennukseen**, jossa esittelijä oli Kojamon edustaja. Osanottajia molemmissa kohteissa oli n. 15.

Suomen Standardit SFS:n ryhmä

TkT Seija Linnanmäki on toiminut ICOMOSin Suomen osaston edustajana **kansallisen SR 216 kulttuuriperinnön vaaliminen -ryhmässä**. Suomen Standardit SFS:n ryhmä toimii eurooppalaisessa standardisoimiskomiteassa CEN/TC 346 Conservation of Cultural Heritage. SR 2016 toimintakertomus vuodelle 2024 tämän toimintakertomuksen liitteenä.

ICOMOS Suomen osasto on ollut ryhmän jäsen, ja maksanut vuosittaisen jäsenmaksun (900 € + alv) jakaen sen ICOMin Suomen osaston kanssa. Osaston vuoden 2023 toiminnantarkastaja suositti hallitusta tarkastelemaan tämän jäsenyyden tarpeellisuutta sekä osaston roolia ja vaikuttavuutta standardien toimeenpanossa suhteessa jäsenyyden kustannuksiin. Ruotsin ja Tanskan kansalliset komiteat eivät ole mukana millään tavoin vastaavassa toiminnassa omassa maassaan, Norjan kansalliselta komitealta ei saatu vastausta. Osasto keskusteli jäsenyydestä osaston ko. edustajan kanssa, ja päätti osaston eroamisesta jäsenyydestä vuoden 2024 lopulla.

Aukio-verkkolehden perustaminen

Osasto on osallistunut YSS:n Koneen säätiön apurahan turvin valmistelemaan **Aukio-verkkolehden** perustamiseen. Lehden nimeksi on päätetty Aukio, ja alaotsikkona ”Rakennetun

ympäristön verkkolehti". Osaston edustajiksi ko. hankkeessa on nimetty Laura Berger ja Petteri Kummala.

6. Maailmanperintöasiat

ICOMOSin maailmanperintöyksikkö valitsi Marko Huttusen laatimaan **kirjallinen arvioinnin** Venäjän maailmanperintöesityksestä "*Testament of Kenozero Lake*".

ICOMOSin sihteeristön maailmanperintötyöryhmälle (*Advisory and Monitoring Unit*) jätettiin heidän pyytämänsä näkemys **Petäjaveden Vanhan Kirkon osalta tehdystä tuulivoimapuistohankkeen HIA selvityksestä**. Tuulivoimapuisto sijoittuisi Petäjaveden vanhan kirkon suoja- ja näkymäalueelle.

ICOMOSin sihteeristön maailmanperintötyöryhmä kysyi kesäkuussa luottamuksellisesti kommenttia **kehityssuunnitelmista Suomenlinnan linnoituksen maailmanperintökohteen puskurivyöhykkeellä**. Viestiin sisältyivät mm. asiaa koskevaa kirjeenvaihtoa sekä Koirasaaren, Redin pilvenpiirtäjien ja Kruunusiltojen kaavavalmistelujen aineisto. Marianne Lehtimäki ja Anu Laurila valmistelivat osaston kommentit todeten, että ko. keskustan itäpuoliset hankkeet ovat suurelta osin jo valmistuneet, mutta keskustan länsipuolelle on valmisteilla useita asuinalue- ja pilvenpiirtäjähankkeita. Tässä viitattiin Katri Lisitzinin kaupungin tilauksesta tekemään kahteen HIA:aan (A&D museo ja Hernesaari) ja niiden suosituksiin.

Eurooppa-ryhmässä on käsitelty **kansallisten komiteoiden roolia mp-asioissa**, koskien esim. yleensä hyvin tiiviissä aikataulussa tehtävän taustoittamisen tapoja ja valmistelun luottamuksellisuuden ehtoa. Marraskuun ADCOM kokouksessa Eurooppa-ryhmässä valmisteltu maailmanperintöä ja kansallisten komiteoiden toimintaa koskeva työpaperi siirtyi kansainväliseen kommentointiin.

Syyskuun **pohjoismaisten mp-kohteiden tapaamisessa** Petäjävedellä ja Jyväskylässä teemana oli "Interpretaatiosta tulkintaan ja viestintään". Key note puhujana oli professori emeritus Mike Robinson Briteistä. Suomenlinnan restaurointipalvelujen päällikkö, tri Miia Perkkiö, piti ICOMOSin Suomen osaston edustajan puheenvuoron. Hän on myös osallistunut osaston maailmaperintötyöryhmän työskentelyyn vuosina 2022–23.

7. ICOMOS tieteelliset komiteat ja työryhmät sekä osaston osallistuminen hallintoon

Osastolla oli nimettynä kansalliset edustajat 21:een **ICOMOS:in kansainväliseen tieteelliseen komiteaan tai työryhmään** vuonna 2024. Osasto kutsui ko. edustajat raportoimaan komiteansa toiminnasta joko suullisesti joulukuussa järjestetyssä tapaamisessa Tieteiden talolla tai kirjallisesti. Tarkoituksena on hyödyntää ja esitellä komiteoiden työn tuloksia ICOMOSin juhluvuonna 2025 ja osaston tulevana juhluvuonna 2027.

Osasto tuki **International Scientific Committee on 20th Century Heritage -komitean** kokouksen järjestämistä Suomessa elokuussa 2024 myös rahallisesti (250 €). Komitean järjestämässä avoimessa seminaarissa Aalto yliopistolla oli n. 50 osanottajaa.

Marko Huttunen on toiminut osaston edustajana Euroopparyhmän kokoamassa **European Building Performance Directive** -ryhmän tilaisuuksissa.

Laura Berger osallistuu osaston edustajana **ICOMOS:in eurooppalaisen yliopistoverkoston (ICOMOS University Forum Europe)** toimintaan.

Hannu Salmi osallistui ICOMOSin TheoPhilos-komitean järjestämään konferenssiin Thessalonikissa marraskuussa. Konferenssin aihe on Authenticity from a European Perspective: 30 Years of the Nara Document on Authenticity.

ICOMOS:in Euroopparyhmän kokous pidettiin Visbyssä kesäkuussa. Marianne Lehtimäki edusti osastoa, Eurooppa kokokseen sisältyneen seminaarin aiheena oli ”Sustainability and Succession”. Kokouksen yhteydessä vierailtiin Riksanvariaamintain Visbyn laboratoriossa. Kokous päättyi excursiopäivään Tukholmassa.

ICOMOSin vuoden 2024 neuvoo-antava kokous ja tieteellinen symposium pidettiin Ouro Pretossa Brasiliassa. Yleiskokouksen ensimmäinen osa pidettiin verkkokokouksena, johon osastolle oli nimetty 20 valtakirjaa. Marianne Lehtimäki osallistui neuvoo-antavaan kokoukseen osaston puheenjohtajana.

7. Julkaisut ja jäsenlehti

Osasto ylläpitää www.icomos.fi -sivuja. Sivulla esitellään ajankohtaisia tapahtumia. Kotisivuja ylläpitää sihteeri. Osaston Wikipedia-sivuston uudistamista on työstyetty. Työ jatkuu v. 2025.

Kansainvälinen ICOMOS valmistele uutta verkkosivupohjaa, joka olisi mahdollista ottaa käyttöön kansallisilla osastoilla. Käyttönoton ajankohta on vielä avoin. Korkeakouluharjoittelija Turun yliopistosta teki osaston sivuston arvioinnin ja benchmarkkasi verkkosivustoja heinä-elokuun aikana. Hänen laatimaansa suositusta ja kansainvälisessä ICOMOSissa käynnissä olevaa sivuston uudistusta hyödynnetään osaston sivuston päivittämissä. Palkkarahoitus tuli pääosin Turun yliopistolta. Osaston kustannukset olivat 998 €.

Osasto on ollut esillä valtakunnallisessa lehdissä etenkin VNL painotalon ja Kasarmitorin yhteydessä (HS ja HBL) sekä ammattilehdissä (au-uutiset).

8. Matka-apurahat

Osaston matka-avustusperiaatteiden mukaisesti myönnettiin matka-avustukset:

- Marianne Lehtimäelle osaston edustajana Eurooppa-ryhmän kesäkuun Visbyn kokouksen matka- ja majoituskustannukset 904,10 €.
- Marianne Lehtimäelle 2 886,67 € osaston edustajana Brasilian ICOMOSin neuvoo-antavaan kokoukseen osallistumiseen sisältäen rekisteröitymismaksun.
- Arkkitehti Hannu Salmelle 368,31 € Authenticity from a European Perspective: 30 Years of the Nara Document on Authenticity-seminaariin osallistumiseen Thessalonikissa.

Helsingissä 28.2.2025

Marianne Lehtimäki
puheenjohtaja

Harri Hautajärvi
varapuheenjohtaja

Laura Berger
hallituksen jäsen

Marko Huttunen
hallituksen jäsen

Petteri Kummala
hallituksen jäsen

Anu Laurila
hallituksen jäsen

Hannu Salmi
hallituksen jäsen

Mona Schalin
hallituksen jäsen

Hannes Teräsvirta
hallituksen jäsen